

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 17
שדה דב דרום

מכלול: חולות החוף

תאריך סקירה: 21-22.6.12, 27.7.12, 24.6.12, 13.4.12

גודל מקורב של השטח: 235 דונם

שם הסוקר: רעות לוריאי, ניר מעוז, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה): 179790/669010

רחוב/גבול: מערב ודרום: שדה דב. מזרח: רח' אשכול לוי. מצפון: רח' מארק שגאל

רובע: 1 - עבר הירקון מערב

תאור כללי: שטחי חולות צרים הצמודים לשדה דב. בחלק הצפוני נחשפת החמרה בשל פעולות בניוי ופיתוח. בחלק הדרומי כתמים של צמחיית חולות בלתי מופרית ושקעים לחים במקומות בהם הוסר החול.

מאפייני השטח

אקולוגיה

חולות מיוצבים, חולות מיוצבים למחצה, שקע לח, חורש שיטה כחלחלה..	בתי גידול
שיחית חולות, בתה עשבונית רותם המדבר – לענה חד זרעית לוטוס מכסיף – אספסת הים עכנאי שרוע – טיונית החולות	תצורות צומח יחידות צומח
20% - 70%	כיסוי צומח (%)
נדירים: אנדמים: ארכובית א", דרדר הקורים	צומח ייחודי
מכרסמים וזוחלים	בעלי חיים
-	חי ייחודי
כתמי חמרה וחולות לא מופרים גבוהה – חלק מרצף חולות של הגוש הגדול	אתרים חשובים חשיבות ברצף- חיבור לאתרים אחרים
ציפורים: דררה, מאינה, צומח: טיונית החולות, שיטה כחלחלה.	מינים פולשים
בינונית. בקטעים מסויימים גבוהה. חלק מהשטח נפגע לאורך השנים מפעולות הבינוי.	רמת השתמרות השטח

פיזי

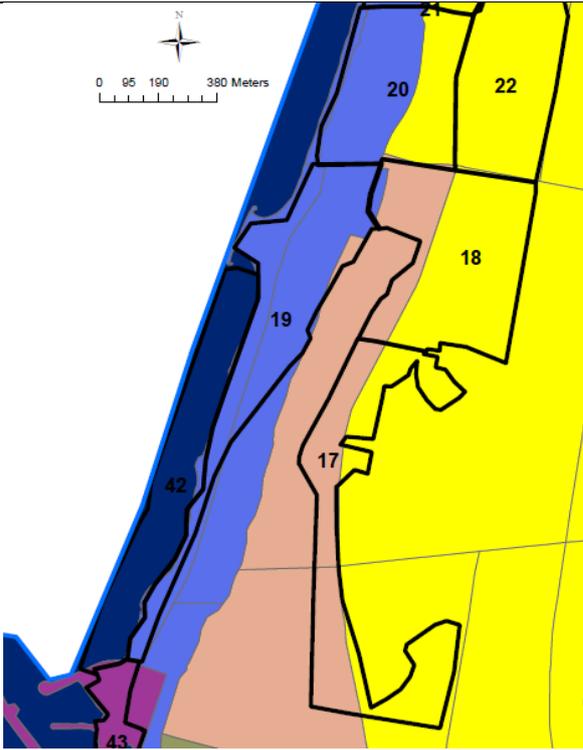
חול, כורכר.	קרקע מורפולוגיה
מישור חולות, תלוליות חול, ערוץ מוסדר. הוצאת החול וחשיפת החמרה יוצרת הפרשי גבהים ביחס לחולות.	מורכבות טופוגרפית (מופעי נוף)
בינונית – גבוהה. דיונות חול, קירות חמרה, שקעים לחים, כתמי כורכר.	חזות כללית
שטחי חולות ומחשופי חמרה בין	

תרשים התמצאות

מראה כללי

ייעודי קרקע תא/5000

מקרא

- גבול העיר
- אתר

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופוליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נופש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

תשתיות שדה התעופה לשכונת מגורים. שטח פתוח ומגוון.	תשתיות קולטות קהל
אין	סביבה
פסולת בניין, חפירת חול, תשתיות ובינוי	מפגעים והפרות
בינונית - גבוהה.	רמת הפרה בשטח (מפגעים)
לא מוסדרת. אפשרית מאתרי הבנייה	נגישות
913/0 תל אביב שדה דב – מוקדים וחרסים מן התקופות הברונזה הקדומה והברונזה התיכונה, כלי צור מן התקופה הניאוליתית, קברים. – 25934/0 תל אביב הגוש הגדול – תפזורת חרסים מהתקופות הברונזה התיכונה, הברונזה המאוחרת, הברזל, הפרסית, ההלניסטית, הרומית והביזנטית.	ארכיאולוגיה
שטח פתוח.	שימושים

ייעודי קרקע עיקריים

תכנית מתאר ארצית:
 תמ"א 35 – מרקם עירוני, רגישות נופית סביבתית גבוהה.
 תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5):
 עפ"י תמ"א 4/13 – שטח ישוב, ציר ירוק.
 תכנית מתאר עירונית (ת"א 5000):
 אזור לתכנון בעתיד
 אזור מגורים בבניה מרקמית.
 תכניות חלות באיזור: 1111 א' 1, 3388 א'

מסקנות והמלצות

- חשיבות האתר:**
- אזור חולות מיוצבים למחצה בלתי מופרים
  - פוטנציאל גבוהה לפעילות זוחלים.
  - מגוון צומח ייחודי לחולות.
  - שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:
  - טיפול והסרה של צמחייה פולשנית
  - שימור אתרי צומח של חולות מיוצבים למחצה
  - פינוי פסולת
  - שמירת ציר פתוח וקישור לחולות מצפון על בסיס החלק המערבי של האתר.

- שיקום ושיחזור בתי גידול מערכות אקולוגיות:**
- הגדלת השונות של בתי הגידול
  - יצירת בית גידול לח על בסיס השקע הקיים באזור הדרומי – שיפור הניקוז.
  - יצירת רצף של בתי גידול חוליים וקישור לרצועת החוף ממערב.

נתוני הסקר

צומח	
שם המין	סטאטוס
חרצית עטורה	
ניסנית זיפנית	
טיון דביק	
כרוב החוף	
כרבולת מצויה	
כלינית מצויה	
מקור חסידה מפצל	

קרצף מבורך

לוטוס מכסיף

שיבולת שועל נפוצה	
זון אשון	
דרדר קרומי	
דרדר מצוי	
לשון שור מגבבת	
לוטוס שעיר	
לוטוס מכסיף	
גדילן מצוי	
סביון יפו	אנדמי
שברק משנן	
דבשה חרוצה	
טיונית החולות	פולש
סלק מצוי	
רותם המדבר	
ארכובית שבטבטית	
שיטה כחלחלה	פולש
לענה חד זרעית	
זקנן שעיר	
צלקנית החורבות	
טופח גדול	
חומעת ראש הסוס	
עלקת ב.מ.	
נר הלילה	
אספסת הים	
סמר חד	
עכנאי שרוע	
חבצלת החוף	מוגן
סביון אביבי	
גומא הקרקפות	
לחך בלוטי	
אמיד קוצני	
מחטנית משובלת	
ידיד החולות	
קרצף מבורך	
חבלבל החוף	אנדמי
גלעינית החוף	
אשל	
פרסת הסוס דלת תרמילים	
קיקיון מצוי	פולש
שרביטן ריסני	
אספרג ארך עלים	
מלענן ב.מ.	
דו פרק חופי	
בן חיטה רב אנפין	
עוקצר מצוי	

סביון יפו (אנדמי)

שברק מצוי
לחך בשרני
ברומית המטאטא
חורשף צהוב
תלתן נאה
תלתן כוכבני
אלית המפרק
רב פרי בשרני
אגמון הכדורים

בעלי חיים

עופות

מין	דירוג הספר האדום
אנפית בקר	LC
חוגלת סלעים	NT
כרוון מצוי	NT
יונת בית	מין מבוית
תור מצוי	NT
צוצלת	מין פולש
דוכיפת	NT
שרקרק מצוי	VU
דררה אפורת-לחי	מין פולש
סנונית רפתות	LC
בולבול צהוב-שת	LC
סבכי שחור-ראש	LC
פשוש	LC
צופית בוהקת	LC
עורב אפור	LC
מאינה מצויה	מין פולש
דרור הבית	LC
ירקון	LC
שלדג לבן חזה	LC

יונקים

שם המין	סטאטוס
קיפוד מצוי	LC
עכבר מצוי	LC
חולד	LC
חולדה מצויה	LC
חולדת החוף	LC
עטלף פירות	LC
עטלפון לבן שוליים	NT
אשף מצוי ?	NT
מריון מצוי	LC

שועל מצוי	LC
ארנבת מצויה	LC
דורבן ?	LC
חדף זעיר?	NT

זוחלים

מין	דירוג ספר אדום	סיכוי לנוכחות המין
צב יבשה מצוי	VU - עתידו בסכנה	גבוה
זיקית ים-תיכונית	LC - לא בסיכון	גבוה
חרדון מצוי צפוני	LC - לא בסיכון	גבוה
קמטון	NT - בסיכון נמוך	גבוה
שנונית שפלה	CR - בסכנת הכחדה חמורה	גבוה
שממית בתים	LC - לא בסיכון	גבוה
מניפנית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
שממית עצים	LC - לא בסיכון	נמוך
ישימונית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט גמד	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט פסים	LC - לא בסיכון	נמצא
נחושית עינונית	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית נחשונית	VU - עתידו בסכנה	נמוך
נחושית חולות	NT - בסיכון נמוך	גבוה
חומט מנומר	LC - לא בסיכון	גבוה
נחשיל מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
חנק	LC - לא בסיכון	גבוה
שלון טלוא ראש	LC - לא בסיכון	בינוני
שחור ראש	LC - לא בסיכון	בינוני
זעמן זיתני	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן שחור	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן מטבעות	LC - לא בסיכון	בינוני
נחש מים	NT - בסיכון נמוך	גבוה
עין חתול חברבר	LC - לא בסיכון	גבוה
ארבע-קו מובהק	LC - לא בסיכון	גבוה
תלום-קשקשים מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
מחרוזן "האוכפים"	VU - עתידו בסכנה	נמוך
צפע מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה

מידע נוסף

- בשקעים בהם נקווים מים בחלק הדרום מזרחי נראו ראשני דו חיים כפי הנראה קרפדה ירוקה.
- בעבר התקיים מגוון ביולוגי עשיר באזור החולות שכלל מינים פסמופילים של זוחלים ומכרסמים כגון: גרביל אלנבי, ירבוץ מצוי, כח אפור. ומינים נוספים: גרית מצויה, סמור, צבי א"י, חתול בר

ראשני קרפדה ירוקה

תרשים בתי גידול וערכי טבע

